

DON JANI

(Szatíra)

Fodrokban hanykolódó, emeletes, vállig érő haj. Emeletes. Válligérő.

Vékonyra metszett bajusz. Fajusz, vékonyra metszve. És úgy húzódik meg a szájaszélén, mint egy kondenz-csík.

A ruha természetesen rá volt „öntve”. A hajtókanélküli nadrág pedig valósággal rátapadt a kisportolt görbe lábszárakra.

Skatulyafigura.

Pardon! Lehet, hogy be van skatulyázva, de egyáltalán nem figurázik! De nem ám . . . Azt már nem. Aki arra járt, mindenki láthatta: élt és mozgott. Mert miért lenne figurális dolog az a méltóságteljes mozdulat, amellyel fel-emelte bal kezét, frissen borotvált álla alá. Ezzel ő csak azt akarta elérni, hogy rápillanthatson az órájára . . . Igen! És rá is pillantott! Igaz, felszegte a fejét és köhintett egyet. De nem ám heptikásat. Szépet . . . Ércset . . . Stílusosat . . . Szóval pontosan olyat, amilyent az ő sajátos kultúrkódexei előírnak.

Akárki legyenek, ha nem valami nagy fenség, öfelsége.

Ilyesmi!

De legrosszabb esetben is Jean Marais, a hódító külsejű francia színész.

Jaj nektek, lányok!

De nem! Jean Maraisnak más az öltözéke. Legalább is én ezidáig mindig olyan böcsületes külsőben láttam. Azután határozottan emlékszem arra is, hogy a haja sem ért a vállára . . . És ahogy így összehúrom a szemöldökömet, most már arra is határozottan emlékszem, hogy bajusza sincs.

Meg különben is . . . Mit keresne egy francia színész a zagyvapálfalvi autóbuszmegállónál?

De nicsak . . . Odakapott a zakója felső zsebéhez . . . Biztosan a monokliját keresi . . . A monokliját. Jaj, az a monokli!

Igazis, minek legyen mindig a zsebben. Szemrevaló az . . . Nem igaz? . . . Csak ilyen faluhelyen, monoklival, könnyen elárulja az ember inkognitóját.

Apropó! . . . Szemrevaló . . . Szemrevaló . . .

Úgy látom, mégsem a monokli a szemérealó. Inkább az a csinos lihegő nő, aki ebben a pillanatban melléje libbent.

— Jaj! — kapott a szívéhez. — Már azt hittem elkésem.

Nono! . . . Csak nem valami randevú? Mert ha az, akkor . . .

Akkor most jön a szia! — gondoltam —, vagy a CSAÓ . . . vagy mondjuk a nyau . . .

Tévedtem!

— Asszonyom — hajtotta meg magát a férfi.

A hangsúly, az valami jó! Valami fenséges! Hogyis mondta? „Asszonyooooom”.

És nem is mondta azokat a szavakat. Egyenesen lehelte . . . Lehikélte.

De amint kilehikélte ezt a szót, abban a pillanatban közelebb állt az asszonyomhoz.

Közelebb? . . . Hogyhogy közelebb? Ez már nem közelség! Ez már ragadás. De inkább tapadás, mint közelség. Sőt, már valósággal meg kell erőltetnie a szemét az embernek, ha látni akar valamit a kedves „asszonyomból”.

S ha látni nem is lehet, a hangjai azért tisztán kivehetők.

— Egon! . . . No! . . . Egonka . . . No, de itt az utcán? Még utóbb azt állapítják meg rólunk, hogy valami brutális hogyishívjakok vagyunk.

Az „asszonyom” kibontakozott az egoni közelségből és ismét láthatóvá vált.

Igen! . . . Láthatóvá! . . . Valósággal sírt róluk az értelem. Mert ilyen bajusszal, ilyen hajjal, ilyen ruhával és ilyen modorral nem is lehet másnak lenni, mint értelmesnek.

Az egoni közelségből kibontakozó nő most a buszmegálló előtti ház ablaka felé tartott. Át az úttest túlsó oldalára.

De hohó! Ez a kibontakozás csak egy röpké pillanatig tarthat. Egon ismét

rátapadt az „asszonyomra”. Az „asszonyomnak” valósággal vonszolnia kellett magát, de vonszolta, mert úglátszik, az ablakba ragasztott fehér kis cédula szövegére volt kíváncsi.

És máris olvasta. Hangosan. Fennhangon. Minden szavát pontosan lehetett hallani. Valahogy így:

— Ötszáz négyszögöles házhely negyven darab termő gyümölcsfával eladó! Aztán mindjárt hozzátette. Saját fejecskéje szülte a gondolatját.

— Négyszögöl? . . . Négyszögöl? . . . mondja kedves Egon . . . izé . . . ööö . . . mennyi is az a négyszögöl?

— Ööö . . . ööö . . . már mint a négyszögöl? Ugyebár az volt a kérdés, hogy mennyi is az a négyszögöl? — szólt az értelmes kérdés.

— Igen! — hangzott az értelmes válasz.

— A négyszögöl ugyebár? Hogy mennyi is az a négyszögöl? . . . Hát hogysis mondjam? . . . A négyszögöl . . . a négyszögöl . . . hogysis mondjam magácskának . . . Izé . . . Ilyen izé . . .

Hadonászik a levegőben.

— Pedig itt forog a nyelvemen — hitelesíti a hadonászását eltorzult mosollyal. — Csak tudniillik . . . a kérdés . . . a kérdés nem elég világos. No . . . nem azt akarom ezzel mondani, hogy magácska rosszul tette fel a kérdést . . . már úgy értem, hogy . . . hogysis mondjan.

A megállónál nagy zajjal és még nagyobb porfelhő kíséretében állt meg a busz. A férfinek még ideje volt egy igéző mosolyra, de már rohantak is az úttest másik oldalára, hogy felszálljanak a buszra.

Szerettem volna eléjük állni. Csak egy pillanatra. Feltartóztatni, hogy mielőtt a kételyek elemésztenék őket, választ adjak erre a rejtelmes kérdésre. El kellett volna mondani, hogy az öl, a távolság, ami egy középtermetű embernél kiegyenesített karok mellett az ujjak legszélső pontjai között mutatkozik. Vagy ha úgy tetszik, az érthetőség kedvéért az öl: egy-egy ölelés teljes mértani hossza.

Igy talán jobban megértették volna.

Mert az a magyarázat, hogy egy öl 1,89648 méter, az egy kicsit komplikált. De hát mit csináljunk, ha tudományosan mégis így állapították meg.

A négyszögöl, az egy másik fogalom. Ez azt jelenti, amikor egy bizonyos négyszög mind a négy oldala egy-egy ilyen ölelés hosszú. A négyszögöl egyébként pontosabban háromegész ötezerkilencszázhatvanhat tizedred négyzetméter.

A négyzetméter az egy másik fogalom. Ez különben egy méter hosszúságából adódó négyzetterület. A méter természetéből adódóan hosszsmérték, amit hosszúságok, szélességek, magaságok és területek mérésére is szoktunk használni.

Szóval legalább ennyit szerettem volna elmondani. De már késő volt. A férfi megköszöri a torkát. Köhintett egvet. Egy szépet. Egy érceset. Egy stílusosat. Pontosán olyat, amilyent sajátos kultúrkódexci előírna. Előkelő gesztussal mutatott a busz széttárt ajtaja felé.

— Asszonyoom . . . — rebegte.

Egy szó az egész . . . Egyetlen szó. Ugyanúgy, mint a négyszögöl. Mert ez is egy szó. Csak ez a szó szakértelemjelző lett. Azt a távolságot érzékeltette, ami Egon és az „asszonyoom”, Egon és a négyszögöl között van. Nem is illik kelyhet borivásra használni.

A soffőr tán le sem vette a lábát a gázpedálról. A busz hirtelen fekete, olajos füstöt okádott magából és mire feleszméltem, már tovarobogott Salgótarján irányába.

Tollat a kézbe! . . . Gyorsan egy tollat. Hadd érje utól őket a rejtély megfejtése.

Már kézben volt a toll, kézben a jegyzetfüzet. De mielőtt írni kezdtem volna, gondolatban lepergettem magam előtt az iménti történetet.

És jaj! És mégegyszer jaj! . . .

Most látom csak, micsoda figura volt ez a férfi.

Inkognitó? Nem! Egy leplezett valóság. Egy ilyen lárvaszerű tünemény. Hosszú bozontos haj, össze-vissza maszatolt orraljjal. Azt hiszem a hadonászó kezében levő kesztyű is csak látszatra volt szarvasbőr.

Sót! Nem is kesztyű volt az. Úgy rémlik mintha valami afféle cipőtörlő rongyot szorongatott volna a maszatos ujjai között. Köszöri a torkát sze-

gény, de kísérlete köhintésnek sikerült. Sőt! Egyenesen köhögésnek! . . . Göthös köhögésnek! . . . Heptikásnak! Fúj! . . . Es hogy lihegett, szuszogott arra a nőre . . .

Nem! . . . ez nem Jean Marais volt!

Szó sem lehet róla! Pöffeszkedett, nagyzott, a felső zsebében kotorászott. A nőcsábászt akarta utánozni, Don Juan módra.

De Don Juan sem volt! Még mit nem! . . . Maraisnak is, Donnak is legfeljebb csak Jani: Marais Jani . . . Vagy Don Jani! . . .

Sőt ez sem! Csak egyszerűen Jani! . . . Vagy Jano! . . . Jankó! . . . Fajankó! . . .

